

Archeologie in Almere

Thuisopdracht voor basisscholieren (groep 4 t/m 8 primair onderwijs)

De les

Voor deze les heb ik een korte video opgenomen om wat te vertellen over de geschiedenis en archeologie van Almere. Eerst zal ik mijzelf voorstellen: Mijn naam is Lisa Zijlstra – Aref en ik ben werkzaam bij Gemeente Almere, afdeling Archeologie en Monumenten. Mijn taak is om de mensen in Almere te informeren over de geschiedenis van de stad. Hier organiseer ik activiteiten, evenementen en lessen voor. Ik heb voor KIDD ook een les gemaakt: Onder de Grond. Deze les geef ik normaal in de klas. Nu is mij gevraagd om de les om te vormen tot een filmpje met thuisopdracht. In dit bestand zit een video waarin ik je informatie geef over de geschiedenis van Almere en dit gebied. Ook leg ik de thuisopdracht uit. In dit document kun je het uitgeschreven verhaal teruglezen maar ook de thuisopdracht terugvinden. Ook is er een hoofdstuk met woordenlijst. De betekenis van de woorden die ik in het filmpje gebruik kun je hier terugvinden met bijbehorende plaatjes. Ik heb ook een aantal links toegevoegd met filmpjes over archeologie in Almere en wat informatie voor je ouders. Veel succes!

Het filmpje

Mijn naam is Lisa Zijlstra en ik zou bij jou in de klas een KIDD les geven over “Onder de Grond”. Omdat we nu allemaal thuis zitten, doe ik het nu door middel van een filmpje en een thuisopdracht. De les gaat over archeologie in Almere. Weet jij wat archeologie betekent? Archeologie is een beroep waarbij men op zoek gaat naar oude voorwerpen die door onze voorouders lang geleden zijn achtergelaten. Deze voorwerpen vinden wij onder de grond en vertellen wat over de mensen die hier vroeger hebben geleefd. Als je dit beroep uitoefent ben je een archeoloog en graaf je deze spullen op en bestudeer je ze. Meestal gaan deze voorwerpen nadat ze zijn opgegraven en onderzocht naar een museum. Dat is een plek met voorwerpen en verhalen die wij interessant en belangrijk vinden om te bewaren zodat we daarvan kunnen leren over hoe mensen lang geleden hebben geleefd.

Niet veel mensen weten het, maar tienduizend jaar geleden leefden hier in Almere ook mensen. Deze mensen noemen wij Jagers en Verzamelaars. De tijd waarin zij leefden noemen wij de Steentijd. Zij jaagden op dieren en verzamelden planten, noten, paddenstoelen en kruiden die ze konden opeten of gebruiken als geneesmiddel. Ze maakten echt alles zelf. Hun eigen kleren, wapens, huizen, zakken en schoenen. Vuilnisbakken waren er toen niet, als iets kapot was gooide men het weg. Ook raakten ze veel spullen gewoon kwijt, op weg door het bos of aan de waterkant. Veel van die weggegooide of verloren spullen vinden de archeologen terug, vaak diep onder de grond. Vroeger konden ze niet schrijven, zij hebben dus geen boeken geschreven over hoe ze hebben geleefd. Het enige dat is overgebleven zijn de voorwerpen die ze toen maakten en hebben achtergelaten. Die moeten hun verhaal gaan vertellen.

Laten we nu de tijd een beetje doorspoelen. Na de Steentijd kwam dit gebied onder water. De zee steeg en overstroomde de plek waar de Jagers en Verzamelaars leefden. Deze zee noemen wij de Zuiderzee en heeft eeuwenlang bestaan. In de middeleeuwen voeren over de Zuiderzee veel houten zeilschepen en sommige daarvan zijn gezonken en zakten als wrakken in de zeebodem. Tijdens de bouw van Almere zijn veel van die scheepswrakken teruggevonden. De opgegraven voorwerpen vertellen het verhaal over het leven van de mensen uit de Steentijd en de Zuiderzee tijd en wat zij hebben meegemaakt. Die voorwerpen zijn nu te zien in het museum Erfgoedhuis Almere in Almere Buiten.

Je kunt je vast voorstellen dat over duizend jaar er ook archeologen zijn die voorwerpen vinden onder de grond over de tijd waarin wij nu leven. Stel je voor dat een archeoloog over duizend jaar gaat graven op de plek waar jij nu woont. Wat zal hij dan terugvinden? En wat zou dat vertellen over jouw leven nu? We zitten nu natuurlijk in een gekke tijd vanwege het Corona virus. Hierover zullen vast en zeker geschiedenisboeken worden geschreven zodat kinderen over duizend jaar erover kunnen lezen. Maar jij en ik maken het nu mee.

Ik heb ook een thuisopdracht gemaakt die je kunt maken. We gaan een tijdcapsule maken voor de archeologen die over duizend jaar gaan graven op de plek waar jij nu woont. Hiervoor heb je nodig: een doos die kan sluiten en een aantal voorwerpen die wat vertellen over jouw leven nu of misschien een tekening of verhaal over je familie of vrienden. Je kunt je voorstellen dat mensen over duizend jaar heel anders leven dan wij nu leven. Jouw spullen in de tijdcapsule zullen misschien niet meer gemaakt worden of harstikke zeldzaam zijn en in een museum komen! Jouw opdracht is om op zoek te gaan naar spullen die wat over jouw leven vertellen en hoe jij het vindt om te leven in 2020. Als je hiermee klaar bent, kun je de doos bewaren op een goede plek op zolder. Of begraven in de tuin. Als je de doos gaat begraven, is het belangrijk dat de doos niet nat kan worden zodat hij duizend jaar bewaard blijft onder de grond. Als je klaar bent met je tijdcapsule, mag je hier een foto van maken en opsturen naar je juf of meester. Ook ik ben heel benieuwd naar de tijdcapsules. De foto's mogen ook naar mij gestuurd worden samen met een foto van waar je de capsule hebt bewaard. De mooiste tijdcapsules deel ik op de Facebook-pagina van Erfgoedhuis Almere. Dan kun je jouw capsule en die van anderen zien. Heel veel succes!

De opdracht: Maak een eigen tijdcapsule!

Benodigdheden:

- Een (roestvrije) doos die goed sluit
- Voorwerpen die jij wilt bewaren voor de toekomst en wat vertellen over jouw leven nu
- Een schep
- Een goede verstopplek

In het jaar 3000 graven archeologen op de plek waar jij nu woont en ze komen jouw tijdcapsule tegen! In deze tijdcapsule zien zij voorwerpen die wat vertellen over jouw leven in 2020. Misschien zitten er wel spullen tussen die in het jaar 3000 helemaal niet meer bestaan, zoals batterijen of mobiele telefoons. Ga op zoek naar spullen die je in de tijdcapsule kunt bewaren en die wat vertellen over jouw leven. Misschien heb je wel voorwerpen waar je een mooie herinnering over hebt. Of misschien kun je de mensen in het jaar 3000 laten zien hoe huiswerk in onze tijd eruit ziet. Je mag het helemaal zelf verzinnen en samenstellen. Er is geen foute manier!

Heb je de tijdcapsule af? Misschien kun je er ook een foto bij doen van hoe jij eruit ziet of een briefje schrijven voor de archeologen in het jaar 3000 over wie jij bent. Je zou ook een tekening kunnen toevoegen of een verhaal over je leven, je vader en moeder, je familie of vrienden. Wie weet wordt je wel beroemd over duizend jaar! Ga nu op zoek naar een goede verstopplek waar de doos lang bewaard kan worden. Dit kan in een kelder, zolder of onder de grond in de tuin zijn. Bespreek samen met je ouder waar je hem het best kan bewaren!

Vergeet ook niet een foto te maken van je tijdcapsule en de verstopplek. Deze kun je sturen naar de juf of meester. Maar ook ik zie deze graag terug. De leukste tijdcapsules en verstopplekken worden geplaatst op de website en Facebook van Erfgoedhuis Almere.

Informatie voor de ouder

Op de volgende pagina vindt u een woordenlijst van de woorden die gebruikt worden met bijbehorend plaatje. Meer informatie over archeologie en de geschiedenis van Almere vindt u in de links hieronder. Heeft u vragen of meer informatie nodig? Dan kunt u contact opnemen met archeologie@almere.nl t.a.v. Lisa Zijlstra – Aref.

Kijk voor informatie over archeologie in Almere: www.almere.nl/archeologie en www.almere.nl/erfgoedhuis.

Facebook-pagina Erfgoedhuis Almere: <https://www.facebook.com/ErfgoedhuisAlmere/>.

Educatieve filmpjes over archeologie in Almere vind je hier:

- Steentijd in Almere: <https://www.youtube.com/watch?v=NKwx9kOBVts>
- Een vette visvangst uit het verleden: https://www.youtube.com/watch?v=Y_GLiWok95o
- Archeologie in Almere: <https://www.youtube.com/watch?v=w3N78uHplr4>

Woordenlijst

1. Woord: Archeologie

Omschrijving: Een beroep waarbij een archeoloog voorwerpen uit de geschiedenis onderzoekt. Deze voorwerpen leren ons hoe men vroeger heeft geleefd. Deze voorwerpen kunnen spullen zijn, maar ook botten van mensen of dieren.

Foto 1 bron: Archeologie & Monumenten Gemeente Almere

2. Woord: Archeoloog

Omschrijving: Iemand die de geschiedenis bestudeert aan de hand van voorwerpen van mensen van vroeger, die in de grond worden gevonden en worden opgegraven.

Foto 2 bron: Archeologie & Monumenten Gemeente Almere

3. Woord: Steentijd

Omschrijving: De periode van circa 10.000 jaar geleden. In deze tijd leefden Jagers en Verzamelaars. Deze tijd wordt zo genoemd omdat de mensen voornamelijk werktuigen maakten van steen.

Foto 3 bron: Kelvin Wilson/Archeologie & Monumenten Gemeente Almere

4. Woord: Jagers en Verzamelaars

Omschrijving: In de Steentijd leefden Jagers en Verzamelaars. Deze mensen werden zo genoemd omdat zij konden overleven door zelf op jacht te gaan op dieren en het verzamelen van eetbare dingen zoals fruit, planten, noten en kruiden.

Foto 4 bron: Kelvin Wilson/Archeologie & Monumenten Gemeente Almere

5. Woord: Zuiderzee

Omschrijving: Deze zee lag op de plek waar nu Almere en Flevoland zit. Over de Zuiderzee voeren vele handelschepen. De Zuiderzee was vrij ondiep en ruig waardoor veel van deze schepen zonken naar de zeebodem. Vanaf 1932 werd de zee afgesloten door de Afsluitdijk en sindsdien heet het het IJsselmeer. In de afgelopen eeuw is een groot deel van het water weggepompt om Flevoland en Almere te bouwen.

Foto 5.1 bron: Wikipedia

Foto 5.2 bron: Google Maps

6. **Woord: Scheepswrak**

Omschrijving: Een schip dat gezonken is naar de bodem van de zee en door de archeoloog in duikpak onderwater, maar soms ook gewoon op het land, gevonden kan worden.

Foto 6 bron: Archeologie & Monumenten Gemeente Almere

7. **Woord: Museum**

Omschrijving: Een plek met voorwerpen en verhalen die we interessant vinden om te bewaren en waar we iets over kunnen leren. Soms gaat het over kunst of geschiedenis, maar ook over dieren of stenen.

Foto 7 bron: Archeologie & Monumenten Gemeente Almere

8. **Woord: Erfgoedhuis Almere**

Omschrijving: Erfgoedhuis Almere is een gratis museum in Almere Buiten waar je meer kunt leren over geschiedenis van Almere. In de vitrines liggen voorwerpen van mensen uit de Steentijd, Zuiderzeetijd en Tweede Wereldoorlog. Je kunt hier ook botten vinden van dieren die hier vroeger hebben geleefd. Je kunt hier de geschiedenis beleven, zien, voelen en lezen. Tijdens de kindervakanties zijn er ook nog eens gratis kinderactiviteiten! Kijk voor meer informatie op www.almere.nl/erfgoedhuis.

Foto 9 bron: Archeologie & Monumenten Gemeente Almere

9. **Woord: Vindplaats**

Omschrijving: De plek waar voorwerpen gevonden worden.

Foto 9 bron: Archeologie & Monumenten Gemeente Almere

10. **Woord: Erfgoed**

Omschrijving: Alles van vroeger dat we belangrijk vinden om te bewaren. Dat zijn niet alleen voorwerpen maar ook gebruiken zoals je verjaardag vieren en verhalen.

Foto 10 bron: Archeologie & Monumenten Gemeente Almere